

14.04.2005. likums "Zinātniskās darbības likums" ("LV", 70 (3228), 05.05.2005.) [spēkā ar 19.05.2005.] ar grozījumiem:

- 21.06.2007. likums ("LV", 107 (3683), 05.07.2007.) [spēkā ar 20.07.2007.]
- 12.12.2008. likums ("LV", 200 (3984), 23.12.2008.) [spēkā ar 01.01.2009.]
- 16.06.2009. likums ("LV", 98 (4084), 27.06.2009.) [spēkā ar 01.07.2009.]
- 04.03.2010. likums ("LV", 47 (4239), 24.03.2010.) [spēkā ar 07.04.2010.]
- 22.04.2010. likums ("LV", 68 (4260), 29.04.2010.) [spēkā ar 30.04.2010.]
- 29.04.2010. likums ("LV", 74 (4266), 12.05.2010.) [spēkā ar 13.05.2010.]

Redakcijas: [19.05.2005] [31.12.2006] [20.07.2007] [01.01.2009] [01.07.2009] [01.01.2010] [07.04.2010] [30.04.2010] [13.05.2010] [**01.07.2010**] [01.01.2011]

Redakcija uz 01.07.2010.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

Zinātniskās darbības likums

1.pants. Likumā lietotie termini

Likumā ir lietoti šādi termini:

- 1) **inovācija** — jaunu zinātniskās, tehniskās, sociālās, kultūras vai citas jomas ideju, izstrādņu un tehnoloģiju īstenošana produktā vai pakalpojumā;
- 2) **pētniecība** — mērķtiecīga darbība ar zinātnes metodēm iegūto faktu, teoriju un dabas likumu izmantošanai jaunu produktu, procesu un metožu radīšanā vai pilnveidošanā;
- 3) **zinātne** — intelektuālās darbības sfēra, kurā ar teorētiskām vai eksperimentālām metodēm tiek iegūtas un apkopotas zināšanas par dabā un sabiedrībā pastāvošajām likumsakarībām;
- 4) **zinātniskā darbība** — radoša darbība, kas ietver zinātņi, pētniecību un inovācijas;
- 5) **zinātnes tehniskais personāls** — personas, kurām ir nepieciešamās tehniskās zināšanas un pieredze vienā vai vairākās jomās un kuras zinātnieku vadībā piedalās zinātniskajā darbībā, veicot tehniskos uzdevumus. Zinātnes tehniskajā personālā ietilpst inženieri, tehniķi, laboranti, tehnologi, operatori;
- 6) **zinātni apkalpojošais personāls** — personas, kuras veic palīgfunkcijas zinātniski tehnisko darbu izpildē (plānošanas, ekonomisko, finanšu, zinātniski tehniskās informācijas struktūrvienību darbinieki, speciālo un zinātniski tehnisko bibliotēku darbinieki, patentu dienesta speciālisti, arhivāri, kā arī kvalificēti strādnieki, kuri nodrošina zinātniskās darbības veikšanai nepieciešamās aparatūras un ierīču montāžu, regulēšanu, apkopi un remontu);

7) **zinātniskās institūcijas** — zinātniskie institūti, augstskolas, komercsabiedrības, kā arī citas institūcijas, kuru statūtos, nolikumā vai satversmē ir paredzēta zinātniskā darbība, piedalīšanās zinātniskās kvalifikācijas iegūšanas un pilnveidošanas procesā un kuras ir reģistrētas zinātnisko institūciju reģistrā. Zinātniskajā institūcijā jābūt vismaz piecām personām ar doktora zinātnisko grādu institūcijas darbībai atbilstošajā pētījumu virzienā.

2.pants. Likuma mērķis

(1) Šā likuma mērķis ir nostiprināt valsts rūpes par zinātni kā īpaši svarīgu sabiedrības attīstības faktoru.

(2) Likums nosaka zinātnes un augstākās izglītības vienotību, zinātnieku tiesības, atbildību, neatkarību un akadēmisko brīvību, profesionālās un sociālās garantijas, valsts institūciju kompetenci un saistības zinātniskās darbības nodrošināšanā.

3.pants. Tiesības veikt zinātnisko darbību

Tiesības veikt zinātnisko darbību ir jebkurai personai neatkarīgi no rases, tautības, dzimuma, valodas, vecuma, politiskās un reliģiskās pārliecības, sociālās izcelsmes, mantiskā, ģimenes vai dienesta stāvokļa un citiem apstākļiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.06.2007. likumu, kas stājas spēkā 20.07.2007.)

4.pants. Zinātniskie darbinieki

Zinātniskie darbinieki ir:

- 1) zinātnieki;
- 2) zinātnes tehniskais personāls;
- 3) zinātni apkalpojošais personāls.

5.pants. Zinātnieka statuss

(1) Zinātnieks ir fiziskā persona, kura veic zinātnisko darbību un kura šajā likumā noteiktajā kārtībā ieguvusi zinātnisko kvalifikāciju.

(2) Zinātnieka statusu nosaka viņa zinātniskā kvalifikācija, personiskie sasniegumi zinātnē un ekspertu vērtējums.

(3) Zinātnieka statuss nav atkarīgs no viņa zinātniskās specializācijas, kā arī no zinātniskās darbības motīviem vai darba devēja statusa.

(4) Jaunais zinātnieks ir fiziskā persona, kura veic zinātnisko darbību un kura šajā likumā noteiktajā kārtībā pirmo zinātnisko kvalifikāciju ieguvusi pēdējo 10 gadu laikā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 04.03.2010. likumu, kas stājas spēkā 07.04.2010.)

6.pants. Zinātnieka pienākumi

Zinātnieka vispārīgie pienākumi ir šādi:

- 1) veicot zinātnisko darbību, nodrošināt zinātnisko pētījumu objektivitāti;
- 2) informēt sabiedrību par savu zinātnisko pētījumu rezultātiem, kā arī savas kompetences ietvaros sniegt konsultācijas un eksperta atzinumus;

- 3) popularizēt zinātnes sasniegumus un atziņas, sniegt atzinumus par moderno tehnoloģiju un organizatorisko paņēmienu izmantošanas iespējām Latvijas tautas labklājības un valsts saimnieciskās konkurētspējas attīstībai;
- 4) pilnveidot savu zinātnisko kvalifikāciju un piedalīties jaunu zinātnieku sagatavošanā;
- 5) pārtraukt zinātniskos pētījumus, ja tie, pēc zinātnieka atzinuma, var radīt draudus cilvēcei, sabiedrībai vai dabai, un informēt par to sabiedrību;
- 6) piedalīties tādu zinātnisko pētījumu uzdevumu formulēšanā, kuru mērķis ir attīstīt Latvijas saimniecisko konkurētspēju un nacionālo identitāti;
- 7) piedalīties izglītības sistēmas zinātniskās attīstības un pilnveidošanas procesā.

7.pants. Zinātnieka atbildība

- (1) Zinātnieks atbild par savu zinātnisko pētījumu rezultātu objektivitāti un par saviem secinājumiem, kas izdarīti, pamatojoties uz šiem rezultātiem.
- (2) Zinātnieks atbild par savas kompetences pārsniegšanu, ja tās rezultātā sabiedrībai tiek sniegtas rekomendācijas, kas neizriet no konkrētiem zinātnisko pētījumu rezultātiem.
- (3) Zinātnieks atbild par to, lai viņam zinātniskās darbības veikšanai nodotie materiāli, finanšu līdzekļi un informācija tiktu izmantota vienīgi izvirzīto mērķu sasniegšanai.
- (4) Zinātnieks neatbild par zinātnisko pētījumu rezultātu tālākas izmantošanas sekām, izņemot gadījumu, kad viņš pats šos pētījumu rezultātus izmantojis vai sagatavojis izmantošanai vai arī kad starp zinātnieku un viņa pētījumu rezultātu izmantotāju pastāv vienošanās par zinātnieka atbildību.

8.pants. Zinātnieka tiesības

- (1) Zinātniekam ir tiesības:
 - 1) brīvi izvēlēties zinātnisko pētījumu virzienu un metodes atbilstoši savām zinātniskajām interesēm, kompetencei un humānisma principiem;
 - 2) ar individuālu vai kolektīvu zinātnisko pētījumu projektu piedalīties jebkuros atklātos zinātniskās darbības konkursos Latvijā un ārvalstīs;
 - 3) neatkarīgi no darba tiesiskajām attiecībām saņemt valsts un citu personu piešķirto finansējumu likumā noteiktajā kārtībā. Attiecībā uz šādi iegūtiem līdzekļiem zinātniekam ir tiesības būt kredīta rīkotājam;
 - 4) piedalīties atklātos konkursos, lai iegūtu līdzekļus savas kvalifikācijas pilnveidošanai, kā arī zinātniskās darbības norisēs un izpausmēs Latvijā un ārvalstīs;
 - 5) bez cenzūras iesniegt savas zinātniskās darbības rezultātus publicēšanai paša izraudzītos izdevumos.
- (2) Zinātniskajās institūcijās nodarbinātajiem zinātniekiem ik gadu pienākas apmaksāts ikgadējais astoņu kalendāra nedēļu atvaļinājums, neskaitot svētku dienas, bet ik pēc sešiem gadiem — apmaksāts 26 kalendāra nedēļu akadēmiskais atvaļinājums, neskaitot svētku dienas, zinātnisku pētījumu veikšanai vai kvalifikācijas pilnveidošanai ārpus savas darbavietas.

(3) Zinātniekam ir ekskluzīvas tiesības uz intelektuālo īpašumu, kas radies viņa zinātniskās darbības rezultātā, ja līgumā nav noteikts citādi.

(4) Ja zinātnieks strādājis uz līguma pamata, viņa tiesības uz zinātniskās darbības rezultātā radīto īpašumu nosaka līgums. Īpašums, kas radies no valsts budžeta finansētas zinātniskās darbības rezultātā, ir valsts īpašums.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.06.2007. likumu, kas stājas spēkā 20.07.2007.)

9.pants. Atklātums informācijā par zinātniskajiem pētījumiem

(1) Informācija par zinātniskajiem pētījumiem, kas finansēti no valsts vai pašvaldības budžeta, ir atklāta.

(2) Par zinātnisko pētījumu, kas finansēti no valsts budžeta vai atvasinātu publisku personu budžeta, veikšanu atbildīgā institūcija, kas pētījumu pasūtījusi, nodrošina pētījumu rezultātu vispārēju pieejamību.

(3) Likumā noteiktajos gadījumos pieejamību informācijai, kas attiecas uz zinātniskajiem pētījumiem, var ierobežot.

(04.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 07.04.2010.)

10.pants. Zinātniskā kvalifikācija

(1) Zinātnisko kvalifikāciju apliecina doktora zinātniskais grāds, kuru piešķir Doktora zinātniskā grāda piešķiršanas padome (Promocijas padome). Ārvalstīs iegūta zinātniskā grāda pielīdzināšana notiek saskaņā ar Latvijai saistošiem starptautiskajiem līgumiem.

(2) Persona iegūst zinātnieka statusu, kad attiecībā uz šo personu stājas spēkā lēmums par zinātniskā grāda piešķiršanu vai ārvalstīs iegūtās kvalifikācijas pielīdzināšanu.

(3) Zinātnisko grādu piešķir uz mūžu, un zinātniekam ir tiesības to minēt oficiālā sarakstē.

(4) Habilitētajiem doktoriem ir attiecīgās zinātnes nozares doktora tiesības.

(5) Latvijas pilsoņiem un nepilsoņiem Padomju Sociālistisko Republiku Savienības Augstākās atestācijas komisijas piešķirtais zinātņu kandidāta vai zinātņu doktora grāds tiek pielīdzināts Latvijas Republikas doktora zinātniskajam grādam.

(6) Nav atļauts doktora zinātniskajam grādam pielīdzināt Padomju Sociālistisko Republiku Savienībā iegūto zinātnisko grādu, kas iegūts, pamatojoties uz darbu marksismā-ļeņinismā, zinātniskajā komunismā, Padomju Savienības Komunistiskās (boļševiku) partijas vēsturē, zinātniskajā ateismā, padomju tiesībās, padomju ideoloģisko organizāciju apoloģētikā, kā arī darbu, kurā slavināta totalitāra ideoloģija vai kurā noniecināts vai noliegts Latvijas Republikas valstiskums.

(7) Latvijā piešķiramā doktora zinātniskā grāda nomenklatūru un doktora zinātniskā grāda oficiālo saīsinājumu apstiprina Ministru kabinets pēc Latvijas Zinātnes padomes ierosinājuma.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.06.2007. likumu, kas stājas spēkā 20.07.2007.)

11.pants. Doktora zinātniskā grāda piešķiršanas kārtība

(1) Doktora zinātnisko grādu personai piešķir pēc sekmīgas promocijas darba aizstāvēšanas Promocijas padomē. Doktora zinātniskā grāda piešķiršanas (promocijas) kārtību nosaka Ministru kabinets.

(2) Ar promocijas darbu zinātniskā grāda pretendents apliecina, ka viņš ir patstāvīgi veicis oriģinālu

zinātnisku pētījumu, prot patstāvīgi plānot pētījumu, ir apguvis pētījumu veikšanas metodoloģiju un darbam specialitātē nepieciešamās metodes, spēj patstāvīgi analizēt iegūtos rezultātus un izdarīt tiem atbilstošus secinājumus. Promocijas darbu ir tiesības aizstāvēt zinātniskā grāda pretendents, kas ir persona, kura sekmīgi apguvusi akreditētas doktora studiju programmas akadēmisko daļu un sagatavojusi promocijas darbu aizstāvēšanai vai kuras akadēmiskā darbība, kas veikta ārpus šīs programmas, tiek tai pielīdzināta, ievērojot šajā programmā paredzēto kārtību un atbilstoši Ministru kabineta noteiktajiem kritērijiem, un kura ir sekmīgi nokārtojusi eksāmenus izraudzītajā zinātnes nozarē.

(3) Doktora zinātniskā grāda piešķiršanas (promocijas) tiesības augstskolai deleģē Ministru kabinets pēc Latvijas Zinātnes padomes atzinuma. Augstskola var iesniegt Latvijas Zinātnes padomei pieteikumu deleģēt tai tiesības piešķirt doktora zinātnisko grādu, ja tajā tiek īstenota akreditēta attiecīgā doktorantūras studiju programma un šīs programmas īstenošanā iesaistīti ne mazāk par trim Latvijas Zinātnes padomes apstiprinātiem ekspertiem.

(4) Zinātniskā grāda piešķiršanu pārrauga Ministru kabineta izveidota Valsts zinātniskās kvalifikācijas komisija. Šī komisija darbojas Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(5) Promocijas darbu var iesniegt valsts valodā vai kādā no Eiropas Savienības oficiālajām valodām, pievienojot izvēsta promocijas darba kopsavilkuma tulkojumu valsts valodā. Publiskā aizstāvēšana var notikt valsts valodā vai kādā no Eiropas Savienības oficiālajām valodām — pēc vienošanās ar autoru un ar attiecīgās Doktora zinātnisko grādu piešķiršanas padomes akceptu. Promocijas darbu iesniegšana un publiska aizstāvēšana filoloģijas doktora grāda ieguvei var notikt arī citā svešvalodā, ja darbs vēlīts tieši attiecīgās valodas izpētei.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 04.03.2010. un 29.04.2010. likumu, kas stājas spēkā 13.05.2010.)

12.pants. Goda doktora grāda piešķiršana

(1) Universitātes un Latvijas Zinātņu akadēmija par īpašiem nopelniem zinātnē var piešķirt Goda doktora (Doctor honoris causa, Dr.h.c.) grādu. Piešķiršanas procedūru un kārtību nosaka šo iestāžu koleģiālo pārvaldes institūciju apstiprināts nolikums.

(2) Goda doktora grāds nerada personai zinātnieka tiesības vai tiesības, kādas ir personai ar zinātnisko grādu.

12.¹ pants. Valsts emeritētā zinātnieka statusa piešķiršana

(1) Izciliem, starptautiski atzītiem zinātniekiem pēc likumā noteiktā pensijas vecuma sasniegšanas var piešķirt valsts emeritētā zinātnieka statusu.

(2) Lēmumu par valsts emeritētā zinātnieka statusa piešķiršanu pieņem Latvijas Zinātņu akadēmija, noskaidrojot Valsts emeritēto zinātnieku padomes viedokli. Valsts emeritēto zinātnieku padomes sastāvu apstiprina izglītības un zinātnes ministrs uz četriem gadiem.

(3) Valsts emeritētajam zinātniekam piešķir mūža grantu — pabalstu, ko maksā papildus vecuma pensijai. To izmaksā Latvijas Zinātņu akadēmija no Izglītības un zinātnes ministrijas budžetā zinātniskajai darbībai paredzētajiem finanšu līdzekļiem.

(4) Ministru kabinets nosaka valsts emeritētā zinātnieka statusa pretendenta izvirzīšanas kārtību, atlases kritērijus un kārtību, kādā piešķir valsts emeritētā zinātnieka statusu un mūža grantu, piešķiramā mūža granta apmēru, kā arī Valsts emeritēto zinātnieku padomes izveidošanas kārtību un darbības pamatnoteikumus.

(04.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 07.04.2010. Pants stājas spēkā 01.07.2010. Sk. Pārejas noteikumu 15.punktu)

13.pants. Zinātniskās darbības nodrošināšana

(1) *(Izslēgta ar 21.06.2007. likumu.)*

(2) Ministru kabinets:

- 1) nosaka valsts zinātnes un tehnoloģiju attīstības, kā arī inovācijas politiku;
- 2) nosaka šā likuma 18.panta pirmās daļas 2. un 3.punktā paredzētos vērtēšanas kritērijus;
- 3) apstiprina prioritāros zinātņu virzienus un valsts pētījumu programmas, kā arī nosaka to īstenošanai piešķirto finanšu līdzekļu izlietojuma kontroles kārtību;
- 4) veic citas šajā likumā noteiktās darbības.

(3) Izglītības un zinātnes ministrija:

- 1) izstrādā valsts zinātnes un tehnoloģijas attīstības politiku;
- 2) sagatavo pieprasījumu ikgadējo valsts budžeta līdzekļu piešķiršanai zinātniskās darbības nodrošināšanai atbilstoši valsts zinātnes un tehnoloģijas attīstības politikai;
- 3) var slēgt deleģēšanas un līdzdarības līgumus par starptautiskās sadarbības projektu un programmu ieviešanu, Latvijas zinātnes atpazīstamības nodrošināšanu un sabiedrības izpratnes veidošanu par zinātnes nozīmi ilgtspējīgā valsts attīstībā;
- 4) koordinē starptautiskās sadarbības programmas pētniecības un tehnoloģiju jomās un Ministru kabineta noteiktajā kārtībā nodrošina atbalstu dalībai šajās programmās;
- 5) veic citas šajā likumā noteiktās darbības.

(4) Ekonomikas ministrija:

- 1) izstrādā inovācijas politiku;
- 2) var slēgt deleģēšanas un līdzdarības līgumus par starptautisku tehnoloģiju pārneses projektu ieviešanu un īstenošanu, inovācijas labās prakses piemēru popularizēšanas un inovatīvi aktīvas sabiedrības veidošanas pasākumu īstenošanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.06.2007. likumu, kas stājas spēkā 20.07.2007.)

14.pants. Latvijas Zinātnes padome

(1) Latvijas Zinātnes padome ir koleģiāla zinātnieku institūcija, kas izveidota kā Izglītības un zinātnes ministrijas pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde. Latvijas Zinātnes padomes locekļu pilnvaru laiks ir trīs gadi. Latvijas Zinātnes padomes sastāvu (pēc izglītības un zinātnes ministra ierosinājuma) un nolikumu apstiprina Ministru kabinets.

(1¹) *(Izslēgta ar 16.06.2009. likumu.)*

(2) Latvijas Zinātnes padomes pieņemtos lēmumus var pārsūdzēt tiesā likumā noteiktajā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.06.2007. un 16.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

15.pants. Latvijas Zinātnes padomes sastāvs

(1) Latvijas Zinātnes padomē tiek deleģēti pārstāvji no:

- 1) Latvijas Zinātņu akadēmijas — pieci;
- 2) Valsts zinātnisko institūtu apvienības — viens;
- 3) Rektoru padomes — viens;
- 4) Latvijas Zinātnes padomes ekspertu komisijām — pieci;
- 5) Latvijas Zinātnieku savienības — viens;
- 6) Latvijas Jauno zinātnieku apvienības — viens (jaunais zinātnieks);
- 7) Ministru prezidenta izvirzīts pārstāvis — viens;
- 8) Izglītības un zinātnes ministrijas — viens;
- 9) Ekonomikas ministrijas — viens;
- 10) Veselības ministrijas — viens;
- 11) Vides ministrijas — viens;
- 12) Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas — viens;
- 13) Zemkopības ministrijas — viens;
- 14) Kultūras ministrijas — viens;
- 15) Latvijas Darba devēju konfederācijas — viens.

(2) Latvijas Zinātnes padomes priekšsēdētājs ir Latvijas Zinātņu akadēmijas pārstāvis.

(3) Latvijas Zinātnes padomes kompetencē esošs jautājums ir izlemts, ja balsošanā piedalījušās ne mazāk kā divas trešdaļas no tās sastāva un “par” balsojusi vairāk nekā puse no klātesošajiem.

(04.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 07.04.2010.)

16.pants. Latvijas Zinātnes padomes kompetence

Latvijas Zinātnes padomes kompetencē ietilpst:

- 1) priekšlikumu sagatavošana valsts zinātnes un tehnoloģijas attīstības politikas izstrādei;
- 2) priekšlikumu izstrāde zinātnes finansēšanai nepieciešamā valsts budžeta projekta sagatavošanai;
- 3) zinātniskajai darbībai piešķirto valsts budžeta līdzekļu sadale Ministru kabineta noteiktajā kārtībā, kā arī atzinumu sniegšana par piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojuma zinātnisko lietderību;
- 4) konkursa kārtībā pieteikto no valsts budžeta finansēto zinātnisko pētījumu projektu un programmu izvērtēšana triju mēnešu laikā (ekspertīze) un šā procesa atklātuma nodrošināšana;
- 5) no valsts budžeta finansēto zinātnisko pētījumu rezultātu zinātniska izvērtēšana un apkopošana, rezultātu pieejamības nodrošināšana;

- 6) starptautiskās zinātniskās sadarbības organizēšana un veicināšana;
 - 7) atzinumu sniegšana par licencēšanai vai akreditēšanai iesniegtajām doktora studiju programmām;
 - 8) Latvijas Zinātnes padomes ekspertu komisiju (turpmāk — ekspertu komisija) izveidošana, to darba kārtības noteikšana un kontrole;
 - 8¹) augstskolu doktora studiju programmu īstenošanā iesaistīto ekspertu kandidatūru apstiprināšana atbilstoši šā likuma 11.panta trešajā daļā noteiktajam;
 - 9) ar tās darbību saistītās informācijas sagatavošana un publicēšana;
 - 10) zinātniskās pētniecības ētikas kritēriju un diskusiju principu izstrādāšana sadarbībā ar Latvijas Zinātņu akadēmiju.
- (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 16.06.2009. un 04.03.2010. likumu, kas stājas spēkā 07.04.2010.)*

17.pants. Latvijas Zinātnes padomes tiesības

(1) Latvijas Zinātnes padome ir tiesīga:

- 1) pieprasīt un saņemt zinātnisko pētījumu projektu un programmu pilnvērtīgas ekspertīzes nodrošināšanai nepieciešamo informāciju;
- 2) pieprasīt neatkarīgu ekspertīzi zinātnisko pētījumu projektiem un programmām, kā arī promocijas darbiem, ja tiek saņemtas negatīvas atsauksmes; normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ierosināt atbildīgajās institūcijās jautājumu par finansējuma pārtraukšanu, doktora zinātniskā grāda anulēšanu, zinātnisko institūciju reorganizāciju vai izslēgšanu no zinātnisko institūciju reģistra;
- 3) pieprasīt un saņemt publisku informāciju, kura attiecas uz zinātnisko darbību Latvijas Republikā;
- 4) algot darbiniekus savas darbības nodrošināšanai kārtējam gadam piešķirto valsts budžeta līdzekļu ietvaros.

(2) Latvijas Zinātnes padome nav tiesīga ierobežot zinātniskajos pētījumos iesaistīto zinātnieku tiesības, kas noteiktas šā likuma 8.pantā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 16.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

18.pants. Latvijas Zinātnes padomes ekspertu komisijas

(1) Latvijas Zinātnes padomes ekspertu komisiju pienākumi ir šādi:

- 1) dot atzinumus par Latvijas Zinātnes padomei iesniegtajiem zinātnisko pētījumu projektiem, programmām un to finansējumu;
- 2) izstrādāt un pilnveidot zinātnisko pētījumu projektu un programmu vērtēšanas kritērijus;
- 3) izstrādāt un pilnveidot zinātnisko institūciju darba efektivitātes vērtēšanas kritērijus;
- 4) sagatavot un dot atzinumu par stāvokli attiecīgajā zinātnes nozarē Latvijas Republikā.

(2) Ekspertu komisijas ievēlē konkrētajā zinātnes nozarē Latvijas Republikā strādājošie zinātnieki, kuri kvalifikāciju ieguvuši atbilstoši šā likuma noteikumiem.

(3) Par ekspertu komisijas locekļiem ievēlē kvalificētus attiecīgās nozares zinātniekus, kuri savā darbībā ievēro zinātniskās pētniecības ētikas kritērijus un diskusiju principus. Zinātnieks vienlaikus

var būt tikai vienas ekspertu komisijas loceklis.

(4) Ievēlētie ekspertu komisiju locekļi paraksta Latvijas Zinātņu akadēmijas izstrādāto Saistību un atbildības deklarāciju.

(5) Ekspertu kvalifikācijas kritērijus nosaka un pārējos ar ekspertu komisiju izveidošanu un darbību saistītos jautājumus regulē Ministru kabinets. Latvijas Zinātnes padome ir atbildīga par noteiktās ekspertīzes kārtības ievērošanu.

18.¹ pants. Studiju un zinātnes administrācija

(1) Studiju un zinātnes administrācija ir izglītības un zinātnes ministra padotībā esoša tiešās pārvaldes iestāde. Tās darbību nosaka Ministru kabineta apstiprināts nolikums.

(2) Studiju un zinātnes administrācija papildus citai normatīvajos aktos noteiktajai kompetencei:

1) nodrošina valsts uzraudzību attiecībā uz normatīvo aktu ievērošanu un finanšu resursu izmantošanu zinātnē;

2) Ministru kabineta noteiktajā kārtībā administrē fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu finansēšanai un valsts pētījumu programmu īstenošanai piešķirtos valsts budžeta līdzekļus;

3) nodrošina saistību izpildi attiecībā uz zinātnisko sadarbību ar Eiropas Savienību un citām starptautiskajām organizācijām;

4) sagatavo un publicē ar savu darbību saistīto informāciju.

(16.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

19.pants. Zinātniskā darbība augstskolās

(1) Augstskolu pienākums ir veikt zinātnisko darbību un izdot zinātnisko rakstu krājumus vai žurnālus.

(2) Zinātniskā darbība augstskolās tiek veikta saskaņā ar šo likumu, Augstskolu likumu un attiecīgās augstskolas satversmi.

(3) Augstskola publicē pārskatu par savu zinātnisko darbību atsevišķa izdevuma formā un internetā ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc pārskata gada beigām.

20.pants. Latvijas Zinātņu akadēmija

Latvijas Zinātņu akadēmija sastāv no vēlētiem Latvijas Zinātņu akadēmijas locekļiem un valsts pārvaldes sistēmā ir atvasināta publisko tiesību persona ar autonomu kompetenci, kuras tiesības un pienākumi noteikti tās Hartā, šajā likumā un citos likumos, kā arī tās statūtos un kuru daļēji finansē no valsts budžeta. Latvijas Zinātņu akadēmijas Hartu apstiprina Saeima, un tajā ir norādīti Latvijas Zinātņu akadēmijas darbības mērķi, pamatvirzieni, tiesiskie un ekonomiskie pamati, pārvaldes sistēma, tiesības un pienākumi.

21.pants. Zinātniskais institūts

(1) Zinātniskais institūts veic zinātnisko darbību, kā arī ar zinātniskās kvalifikācijas iegūšanu un pilnveidošanu saistītas darbības tā dibinātāja vai izveidotāja noteiktajā zinātnisko pētījumu nozarē. Zinātniskais institūts akadēmisko mērķu sasniegšanā ir brīvs no dibinātāja vai izveidotāja ietekmes.

(2) Zinātniskais institūts var būt:

- 1) publiska aģentūra;
- 2) atvasināta publiska persona;
- 3) valsts augstskolas struktūrvienība;
- 4) privāto tiesību juridiskā persona vai tās struktūrvienība.

(3) Valsts zinātnisko institūtu var izveidot kā valsts aģentūru vai atvasinātu publisku personu. Valsts zinātniskais institūts atrodas izglītības un zinātnes ministra vai attiecīgās nozares ministra pārraudzībā.

(4) Valsts zinātnisko institūtu izveidošanai, reorganizēšanai un likvidēšanai ir nepieciešams Latvijas Zinātnes padomes atzinums.

(21.06.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 20.07.2007.)

21.¹ pants. Zinātniskais institūts — publiska aģentūra

(1) Zinātnisko institūtu — publisku aģentūru — izveido ar attiecīgās publiskās personas lēmējinstītūcijas lēmumu.

(2) Zinātniskā institūta — publiskas aģentūras — darbību nosaka šis likums, Publisko aģentūru likums un citi normatīvie akti.

(3) Zinātniskais institūts — publiska aģentūra — normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un atbilstoši savam nolikumam rīkojas ar tā rīcībā nodoto mantu un finanšu līdzekļiem, izsludina konkursus, slēdz līgumus, nosaka maksu par sniegtajiem pakalpojumiem pētniecības un kvalifikācijas pilnveidošanas jomā.

(21.06.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 20.07.2007.)

21.² pants. Zinātniskais institūts — atvasināta publiska persona

(1) Zinātnisko institūtu — atvasinātu publisku personu — izveido ar Ministru kabineta lēmumu. Ministru kabinets lēmumā nosaka kustamo un nekustamo mantu, kas nododama zinātniskā institūta — atvasinātas publiskas personas — valdījumā vai lietošanā.

(2) Zinātniskā institūta — atvasinātas publiskas personas — lēmējinstītūcija ir zinātniskā institūta zinātniskā padome.

(3) Zinātniskā institūta — atvasinātas publiskas personas — zinātniskā padome papildus citos normatīvajos aktos noteiktajai kompetencei apstiprina zinātniskā institūta nolikumu un budžetu, kā arī var izveidot, reorganizēt un likvidēt iestādes un dibināt, reorganizēt un likvidēt kapitālsabiedrības, lemt par dalību biedrībās, nodibinājumos un kapitālsabiedrībās.

(4) Zinātniskais institūts — atvasināta publiska persona — nav tiesīgs veidot citu zinātnisko institūtu.

(5) Valsts zinātnisko institūtu — valsts aģentūru — ar Ministru kabineta lēmumu var pārveidot par valsts zinātnisko institūtu — atvasinātu publisku personu. Pārveidojot tiek izvērtēti šādi zinātniskā institūta darbības aspekti:

- 1) piesaistītā privātā sektora finansējuma apjoms;

2) līdzšinējā zinātniskā institūta sadarbībā ar komersantiem gūtie rezultāti un tautsaimniecības ekspertu atzinumi par tiem.

(6) Valsts zinātniskie institūti "Elektronikas un datorzinātņu institūts", "Fizikālās enerģētikas institūts", "Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs", "Latvijas Hidroekoloģijas institūts", "Latvijas Organiskās sintēzes institūts", "Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūts", "Latvijas Valsts augļkopības institūts", "Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūts", "Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava"", "Valsts Priekuļu laukaugu selekcijas institūts" un "Valsts Stendes graudaugu selekcijas institūts" ir valsts zinātniskie institūti — atvasinātas publiskas personas.

(21.06.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 20.07.2007.)

21.³ pants. Zinātniskais institūts — augstskolas struktūrvienība

Zinātnisko institūtu var izveidot kā augstskolas struktūrvienību, ievērojot Augstskolu likuma, šā likuma un citu normatīvo aktu noteikumus.

(21.06.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 20.07.2007.)

21.⁴ pants. Zinātniskais institūts — privāto tiesību juridiskā persona

(1) Zinātniskais institūts — privāto tiesību juridiskā persona — tiek izveidots vai nodibināts un darbojas saskaņā ar šo likumu, Komerclikumu, Biedrību un nodibinājumu likumu, kā arī citiem normatīvajiem aktiem.

(2) Zinātnisko institūtu — privāto tiesību juridisko personu — var nodibināt arī kā valsts vai pašvaldības kapitālsabiedrību.

(21.06.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 20.07.2007.)

22.pants. Zinātniskā institūta pārvalde

Zinātnisko institūtu pārvalda zinātniskā institūta zinātnieku koleģiāla institūcija — zinātniskā padome un tās ievēlēts direktors.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.06.2007. likumu, kas stājas spēkā 20.07.2007.)

23.pants. Zinātniskā institūta zinātniskā padome

(1) Zinātniskā institūta zinātnisko padomi ievēlē zinātniskā institūta zinātnieku pilnsapulce uz laiku, kas nepārsniedz piecus gadus.

(2) Zinātniskās padomes kompetencē ietilpst:

1) zinātniskā institūta zinātniskās darbības galveno virzienu noteikšana dibinātāja izraudzītajā zinātnisko pētījumu nozarē;

2) zinātniskā institūta direktora ievēlēšana un zinātniskās darbības vadības amatpersonu apstiprināšana;

3) personu ievēlēšana akadēmiskajos amatos;

4) jautājuma ierosināšana par vadošā pētnieka, pētnieka vai zinātniskā asistenta atcelšanu no amata pirms pilnvaru beigām;

5) pārstāvju ievēlēšana budžeta, saimnieciskajā un administratīvajā komisijā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.06.2007. likumu, kas stājas spēkā 20.07.2007.)

24.pants. Zinātniskā institūta direktors

(1) Zinātniskā institūta direktors ir augstākā amatpersona, kas īsteno institūta vispārējo administratīvo vadību un bez īpaša pilnvarojuma pārstāv institūtu.

(2) Uz zinātniskā institūta direktora amatu tiek izsludināts atklāts konkurss laikrakstā "Latvijas Vēstnesis". Direktoru amatā ievēlē zinātniskā institūta zinātniskā padome uz laiku, kas nepārsniedz piecus gadus, un ne vairāk kā divas reizes pēc kārtas.

(3) Valsts zinātniskā institūta — valsts aģentūras — zinātniskās padomes ievēlēto zinātniskā institūta direktoru amatā apstiprina ministrs, kura pārraudzībā atrodas attiecīgā valsts aģentūra.

(4) Zinātniskā institūta — atvasinātas publiskas personas aģentūras — zinātniskās padomes ievēlēto zinātniskā institūta direktoru amatā apstiprina attiecīgās atvasinātās publiskās personas vadītājs — augstskolas rektors vai pašvaldības izpilddirektors. Zinātniskā institūta — valsts augstskolas struktūrvienības — zinātniskās padomes ievēlēto zinātniskā institūta direktoru amatā apstiprina valsts augstskolas rektors.

(5) Zinātniskā institūta — privāto tiesību juridiskās personas vai tās struktūrvienības — zinātniskās padomes ievēlēto zinātniskā institūta direktoru amatā apstiprina attiecīgās privāto tiesību juridiskās personas izpildinstitūcija.

(6) Valsts zinātniskā institūta — atvasinātas publiskas personas — direktoru ievēlē zinātniskā padome.

(7) Konkurss uz direktora amatu zinātniskais institūts izsludina vismaz divus mēnešus pirms līdzšinējā direktora pilnvaru beigām. Līdz jaunievēlēta direktora apstiprināšanai direktora pienākumus pilda līdzšinējais direktors.

(8) Pēc zinātniskā institūta — valsts aģentūras — izveidošanas ministrs, kura pārraudzībā atrodas attiecīgais zinātniskais institūts, ieceļ direktora pienākumu izpildītāju uz laiku, kamēr amatā nav stājies zinātniskās padomes ievēlētais direktors. Pārējos gadījumos direktora pienākumu izpildītāju ieceļ zinātniskā institūta izveidotājs.

(9) Direktors amata pienākumus sāk pildīt pēc ievēlēšanas, bet gadījumos, kad ievēlētais direktors apstiprināms amatā, — pēc viņa apstiprināšanas amatā. Ja direktors netiek apstiprināts vai ievēlēts, valsts zinātniskais institūts divu mēnešu laikā atkārtoti organizē direktora vēlēšanas. Līdz atkārtotajās vēlēšanās ievēlēta direktora apstiprināšanai valsts zinātniskā institūta direktora pienākumu izpildītāju ieceļ ministrs, kura pārraudzībā atrodas attiecīgais zinātniskais institūts, bet citos gadījumos — attiecīgā zinātniskā institūta izveidotājs.

(10) Šā panta trešajā, ceturtajā vai piektajā daļā minētā zinātniskā institūta direktoru, ievērojot normatīvo aktu prasības, pēc savas vai zinātniskās padomes iniciatīvas no amata atbrīvo tā amatpersona, kas saskaņā ar šā panta noteikumiem zinātniskā institūta direktoru apstiprina amatā. Šā panta sestajā daļā minētā zinātniskā institūta direktoru, ievērojot normatīvo aktu prasības, no amata atbrīvo zinātniskā institūta zinātniskā padome.

(11) Izglītības un zinātnes ministrs vai attiecīgās nozares ministrs ir tiesīgs atcelt valsts zinātniskā institūta direktora pieņemtos prettiesiskos lēmumus.

(12) Direktora kompetencē ietilpst:

1) zinātniskā institūta administratīvās, organizatoriskās un materiāltehniskās funkcionēšanas nodrošināšana;

2) zinātniskā institūta finanšu līdzekļu un tam valdījumā vai lietošanā nodotās valsts mantas daļas pārvaldīšana un atbildība par to izmantošanu;

3) zinātniskā institūta zinātniskās padomes pieņemto lēmumu īstenošana;

4) zinātniskā institūta attīstības programmu apstiprināšana.

(13) Direktors nav tiesīgs pieņemt lēmumus, kas ietver zinātnisko pētījumu izvērtējumu.

(21.06.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 20.07.2007.)

25.pants. Zinātniskā padome komercsabiedrībā

Komersabiedrībā, kura veic zinātnisko darbību, zinātniskā padome darbojas šā likuma 23.panta otrās daļas 3., 4. un 5.punktā noteiktās kompetences ietvaros.

26.pants. Akadēmiskie amati zinātniskajā institūtā un komercsabiedrībā

(1) Zinātniskajā institūtā un komercsabiedrībā, kura veic zinātnisko darbību, ir šādi akadēmiskie amati:

1) vadošais pētnieks;

2) pētnieks;

3) zinātniskais asistents.

(2) Personas akadēmiskajos amatos ievēlē uz sešiem gadiem atklāta konkursa rezultātā zinātniskā institūta nolikumā vai komercsabiedrības statūtos noteiktajā kārtībā. Konkursu izsludina, vismaz mēnesi iepriekš publicējot paziņojumu laikrakstā "Latvijas Vēstnesis".

(3) Vadošā pētnieka amatā var ievēlēt personas ar doktora zinātnisko grādu. Pētnieka amatā var ievēlēt personas ar doktora vai maģistra grādu.

(4) Akadēmiskajā amatā ievēlētā persona slēdz darba līgumu ar zinātniskā institūta direktoru vai komercsabiedrības valdi.

(5) Uz akadēmiskajos amatos ievēlētajām personām neattiecas Darba likuma 45.panta pirmajā daļā noteiktais darba līguma termiņa ierobežojums.

(6) Persona vadošā pētnieka, pētnieka un zinātniskā asistenta amatā var būt ievēlēta tikai vienā zinātniskajā institūcijā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.06.2007. likumu, kas stājas spēkā 20.07.2007.)

27.pants. Zinātnisko institūciju reģistrs un šā reģistra atklātums

(1) Zinātnisko institūciju reģistrs (turpmāk — reģistrs) ir reģistrs, kurā ieraksta ziņas par zinātniskajām institūcijām un glabā normatīvajos aktos noteiktos dokumentus par zinātniskajām institūcijām. Reģistru kārtoti Ministru kabineta noteiktas institūcijas pilnvarota amatpersona, kura ir atbildīga par reģistra izveidošanu un uzturēšanu (turpmāk — reģistra amatpersona).

(2) Ikvienam ir tiesības iepazīties ar reģistrā izdarītajiem ierakstiem un reģistram iesniegtajiem dokumentiem. Ikvienam pēc attiecīga rakstveida pieprasījuma iesniegšanas ir tiesības bez maksas saņemt izziņu par reģistrā izdarītajiem ierakstiem, kā arī reģistra lietā esoša dokumenta izrakstu, norakstu vai kopiju. Pēc saņēmēja pieprasījuma izraksta, noraksta vai kopijas pareizība apliecināma

ar reģistra amatpersonas parakstu un zīmogu, norādot tās izsniegšanas datumu.

(3) Pēc saņēmēja pieprasījuma reģistra amatpersona izsniedz izziņu par to, ka attiecīgs ieraksts reģistrā nav grozīts, vai arī par to, ka attiecīgs ieraksts reģistrā nav izdarīts.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 16.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

28.pants. Reģistrā ierakstāmās ziņas

(1) Reģistrā par zinātnisko institūciju norāda šādas ziņas:

- 1) zinātniskās institūcijas nosaukums;
- 2) zinātniskās institūcijas juridiskā adrese;
- 3) zinātniskās institūcijas dibinātājs un vadītājs;
- 4) zinātniskās institūcijas juridiskais statuss;
- 5) datums, kad pieņemts lēmums par zinātniskās institūcijas dibināšanu;
- 6) zinātniskās institūcijas tālruna un faksa numurs, elektroniskā pasta adrese;
- 7) personas ar doktora zinātnisko grādu, kurām ar zinātnisko institūciju noslēgts darba līgums;
- 8) ziņas par zinātniskās institūcijas telpu nodrošinājumu un svarīgākajām zinātniskajām iekārtām;
- 9) *(izslēgts ar 21.06.2007. likumu);*
- 10) *(izslēgts ar 21.06.2007. likumu);*
- 11) *(izslēgts ar 21.06.2007. likumu);*
- 12) citas ziņas, ja to tieši paredz likums.

(2) Lai zinātnisko institūciju reģistrā reģistrētu zinātnisko institūtu, tam jāatbilst šādiem kritērijiem:

- 1) zinātniskajā institūtā akadēmiskajos amatos ir ievēlētas vismaz piecas personas ar doktora zinātnisko grādu;
- 2) zinātniskā institūta darbības jomai atbilstošajā zinātnes nozarē vismaz 10 procentiem no institūta zinātniskajiem darbiniekiem ir doktora zinātniskais grāds;
- 3) zinātniskā institūta valdījumā vai lietošanā ir telpas;
- 4) zinātniskā institūta zinātnieki publicē zinātniskus rakstus vai patentē izgudrojumus, vai izstrādā tehnoloģijas;
- 5) zinātniskajam institūtam ir starptautiska sadarbība zinātnes jomā.

(3) Lai zinātnisko institūciju reģistrā reģistrētu augstskolu, tai jāatbilst šādiem kritērijiem:

- 1) augstskola ir akreditēta un tajā vismaz pusei no vēlētajā akadēmiskā personāla ir doktora zinātniskais grāds;
- 2) augstskola īsteno vismaz vienu akreditētu doktora studiju programmu;

3) augstskola izdod zinātniskus rakstus un visās galvenajās savas darbības jomās veic zinātnisko darbību (īsteno projektus, pasūtījumus vai patentē izgudrojumus, vai izstrādā tehnoloģijas);

4) augstskolai ir starptautiska sadarbība zinātnes jomā.

(4) Lai zinātnisko institūciju reģistrā reģistrētu komercsabiedrību, tai jāatbilst šādiem kritērijiem:

1) komercsabiedrība atbilstoši tās statūtiem veic zinātnisko darbību;

2) tajā darbojas zinātniskā padome;

3) komercsabiedrībā akadēmiskajos amatos ir ievēlētas vismaz piecas personas ar doktora zinātnisko grādu;

4) komercsabiedrība sagatavo zinātnisku produkciju (tehnoloģijas, patenti vai publikācijas);

5) vismaz desmitā daļa no komercsabiedrības iepriekšējā gada apgrozījuma paredzēta zinātniskajai darbībai.

(5) Lai zinātnisko institūciju reģistrā reģistrētu biedrību vai nodibinājumu, tam jāatbilst šādiem kritērijiem:

1) biedrība vai nodibinājums atbilstoši statūtiem veic zinātnisko darbību — īsteno projektus vai pasūtījumus vai izdod zinātniskus rakstus, vai patentē izgudrojumus, vai izstrādā tehnoloģijas;

2) biedrība vai nodibinājums atbilstoši statūtiem piedalās zinātniskās kvalifikācijas iegūšanas un pilnveidošanas procesā;

3) biedrībā vai nodibinājumā darbojas zinātniskā padome;

4) biedrības vai nodibinājuma akadēmiskajos amatos ir ievēlētas vismaz piecas personas ar doktora zinātnisko grādu.

(6) Gadu pēc reģistrācijas zinātniskā institūcija iesniedz reģistra amatpersonai šādas ziņas:

1) personas ar doktora zinātnisko grādu, kurām ar zinātnisko institūciju noslēgts darba līgums;

2) īstenojamo zinātnisko projektu sarakstu, to finansējuma apmēru un avotu;

3) iepriekšējā gada finanšu pārskatu (komercsabiedrībām).

(7) No reģistrācijas brīža zinātniskā institūcija ik pēc sešiem gadiem reģistram iesniedz šādas ziņas:

1) ievēlētas personas ar doktora zinātnisko grādu, kurām ar zinātnisko institūciju noslēgts darba līgums;

2) pēdējo sešu gadu laikā īstenoto projektu sarakstu, patentu, starptautisko sadarbības projektu un publicēto zinātnisko rakstu sarakstu;

3) ziņas par zinātniskās institūcijas telpu nodrošinājumu un svarīgākajām zinātniskajām iekārtām;

4) darbības starptautisko vērtējumu saskaņā ar šā likuma 38.panta trešajā daļā noteikto.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.06.2007. likumu, kas stājas spēkā 20.07.2007.)

29.pants. Reģistram iesniedzamie dokumenti un to glabāšana

(1) Zinātniskās institūcijas vadītājs iesniedz Izglītības un zinātnes ministrijai iesniegumu par zinātniskās institūcijas reģistrēšanu. Reģistram iesniedzami arī dokumenti, kas pamato ierakstu izdarīšanu reģistrā vai to grozījumus, kā arī citi likumā noteiktie dokumenti. Reģistram iesniedz attiecīgā dokumenta oriģinālu vai šā dokumenta attiecīgi apliecinātu kopiju. Ārvalstīs izdotus publiskus dokumentus legalizē starptautiskajos līgumos noteiktajā kārtībā, un tiem pievieno notariāli apliecinātu tulkojumu latviešu valodā. Reģistram iesniedzamie dokumenti, uz kuru pamata izdarīti ieraksti reģistrā vai to grozījumi, ir derīgi, ja šie dokumenti izsniegti ne agrāk kā mēnesi pirms to iesniegšanas reģistram. Noteikums par dokumentu derīguma termiņu neattiecas uz tiesas nolēmumiem un doktora zinātnisko grādu apliecināšiem dokumentiem.

(2) Izglītības kvalitātes valsts dienestam ir tiesības pārbaudīt reģistram sniegto ziņu un dokumentu atbilstību īstenībai. Reģistram iesniegtie dokumenti glabājas attiecīgās zinātniskās institūcijas reģistrācijas lietā, ja uz to pamata izdarīts ieraksts reģistrā.

(3) Ja reģistrā norādāmās ziņas mainās, zinātniskās institūcijas vadītājam ir pienākums viena mēneša laikā iesniegt reģistram attiecīgu iesniegumu, pievienojot attiecīgās ziņas pamatojošus dokumentus. Lēmums par zinātniskās institūcijas reorganizāciju vai likvidāciju 10 dienu laikā paziņojams reģistram.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.06.2007. un 16.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

30.pants. Ieraksta izdarīšana reģistrā

(1) Ieraksts reģistrā tiek izdarīts uz iesnieguma vai tiesas nolēmuma pamata. Lēmumu par ieraksta izdarīšanu reģistrā vai atteikumu izdarīt ierakstu reģistra amatpersona pieņem mēneša laikā no iesnieguma saņemšanas dienas. Lēmumu par ieraksta izdarīšanas atlikšanu reģistra amatpersona pieņem septiņu dienu laikā no iesnieguma saņemšanas dienas. Tādā pašā termiņā reģistra amatpersona izdara ierakstu reģistrā uz tiesas nolēmuma pamata. Ieraksts reģistrā izdarāms tajā pašā dienā, kad pieņemts lēmums par ieraksta izdarīšanu.

(2) Reģistra amatpersona pieņem lēmumu par atteikumu izdarīt ierakstu vai ieraksta izdarīšanas atlikšanu, ja iesniegums vai tam pievienotie dokumenti neatbilst normatīvo aktu noteikumiem vai konstatēts, ka iesniedzējs sniedzis nepatiesas ziņas. Lēmumam jābūt motivētam. Lēmumā par ieraksta izdarīšanas atlikšanu norādāms termiņš trūkumu novēršanai.

(3) Reģistru un reģistra amatpersonas lēmumus Ministru kabineta noteikta institūcija publicē savā mājas lapā internetā. Reģistrā izdarītos grozījumus reģistra amatpersona publicē internetā vienas dienas laikā pēc to veikšanas. Visus reģistra amatpersonas lēmumus publicē internetā piecu dienu laikā pēc to pieņemšanas vai apliecības izsniegšanas dienas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.06.2007. un 16.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

31.pants. Reģistrācijas apliecība

Pēc tam, kad zinātniskā institūcija ierakstīta reģistrā, tai izsniedz reģistrācijas apliecību, ko paraksta un ar zīmogu apliecina reģistra amatpersona. Reģistrācijas apliecībā norāda zinātniskās institūcijas:

- 1) nosaukumu un juridisko statusu;
- 2) reģistrācijas numuru;
- 3) reģistrācijas vietu;
- 4) reģistrācijas datumu.

32.pants. Zinātnisko institūciju izslēgšana no reģistra

(1) Zinātnisko institūciju no reģistra izslēdz ar reģistra amatpersonas lēmumu šādos gadījumos:

- 1) saņemts dibinātāja iesniegums par zinātniskās institūcijas likvidēšanu;
- 2) zinātniskajā institūcijā bez licences tiek īstenota izglītības programma vai arī tiek izsniegti izglītību vai zinātnisko kvalifikāciju apliecinājoši dokumenti, pārkāpjot normatīvos aktus;
- 3) Izglītības un zinātnes ministrija vai cita iestāde atbilstoši savai kompetencei atkārtoti gada laikā konstatējusi zinātniskās institūcijas darbībā likumu pārkāpumus, kuri saistīti ar zinātnisko vai izglītojošo darbību;
- 4) reģistrācijas procesā apzināti sniegtas nepatiesas ziņas, kas bijušas par pamatu zinātniskās institūcijas reģistrēšanai;
- 5) dibinātājs vai zinātniskā institūcija sešu mēnešu laikā pēc Izglītības un zinātnes ministrijas vai Izglītības kvalitātes valsts dienesta rakstveida pieprasījuma nav snieguši nepieciešamo informāciju;
- 6) reģistrā iekļaujamās ziņas ir mainījušās, un zinātniskā institūcija sešu mēnešu laikā par to nav informējusi Izglītības un zinātnes ministriju;
- 7) *(izslēgts ar 21.06.2007. likumu);*
- 8) pamatojoties uz tiesas nolēmumu.

(2) Latvijas Zinātnes padome var ierosināt izslēgt zinātnisko institūciju no reģistra, ja tā savas kompetences ietvaros konstatējusi zinātniskās institūcijas darbības neatbilstību normatīvajiem aktiem vai citas nepilnības.

(3) Zinātnisko institūciju izslēdz no reģistra, ja tā gada laikā nav īstenojusi nevienu zinātnisku projektu un nav publicējusi nevienu zinātnisku rakstu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.06.2007. un 16.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

33.pants. Zinātniskās darbības finansēšana no valsts budžeta līdzekļiem

(1) Valsts budžeta līdzekļus zinātniskajai darbībai var piešķirt zinātnisko institūciju reģistrā reģistrētajām institūcijām. Komersantiem valsts budžeta līdzekļus valsts atbalsta veidā piešķir projektu īstenošanai pētniecības, tehnoloģiju attīstības un inovāciju jomā saskaņā ar attiecīgajām valsts atbalsta programmām.

(2) Ministru kabinets, iesniedzot Saeimai gadskārtējo likumu par valsts budžetu, paredz ikgadēju finansējuma pieaugumu zinātniskajai darbībai ne mazāku par 0,15 procentiem no iekšzemes kopprodukta, līdz valsts piešķirtais finansējums zinātniskajai darbībai sasniedz vismaz vienu procentu no iekšzemes kopprodukta.

(3) Kārtību, kādā piešķir valsts atbalstu zinātnisko institūciju reģistrā reģistrētajām institūcijām, kā arī komersantiem projektu īstenošanai pētniecības, tehnoloģiju attīstības un inovāciju jomā, nosaka Ministru kabinets.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.06.2007. likumu, kas stājas spēkā 20.07.2007.)

34.pants. Fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšana

(1) Fundamentālo un lietišķo pētījumu finansējums tiek piešķirts noteiktiem projektiem konkursa

kārtībā grantu veidā. Projektu pieteikumus izvirza zinātnieki. Pētījumu tematus, mērķus un uzdevumus formulē paši zinātnieki.

(2) Granta piešķiršanas galvenais kritērijs ir projekta zinātniskā kvalitāte.

(3) Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektus izvērtē un finansējumu sadala Latvijas Zinātnes padome Ministru kabineta noteiktajā kārtībā. Studiju un zinātnes administrācija katru gadu sniedz Izglītības un zinātnes ministrijai pārskatu par fundamentālajiem un lietišķajiem pētījumiem piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojumu.

(4) Zinātnes virzienu prioritātes fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai reizi četros gados apstiprina Ministru kabinets atbilstoši valsts zinātnes un tehnoloģijas attīstības politikai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.06.2007. un 16.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

35.pants. Valsts pētījumu programmas

(1) Valsts pētījumu programmas ir valsts pasūtījums zinātnisku pētījumu veikšanai noteiktā ekonomikas, izglītības, kultūras vai citā valstij prioritārā nozarē ar mērķi veicināt šīs nozares attīstību.

(2) Valsts pētījumu programmu mērķus un uzdevumus nosaka attiecīgās nozaru ministrijas kopīgi ar Latvijas Zinātnes padomi un Latvijas Zinātņu akadēmiju. Valsts pētījumu programmas tiek īstenotas Ministru kabineta apstiprinātajos prioritārajos zinātnes virzienos. Izglītības un zinātnes ministrija konkursa kārtībā piešķir programmām finansējumu no zinātnes finansēšanai paredzētajiem valsts budžeta līdzekļiem. Valsts pētījumu programmu pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

36.pants. Tirgus orientēto pētījumu finansēšana

Tirgus orientēto pētījumu finansēšana notiek, piešķirot valsts budžeta līdzekļus praktiskas ievirzes projektiem, kuru mērķis ir veicināt zinātnes un ražošanas integrāciju, tehnoloģiski orientētu nozaru attīstību, jaunu darba vietu radīšanu. Finansējumu tirgus orientēto pētījumu projektiem sadala Izglītības un zinātnes ministrija, pamatojoties uz zinātnisko un tautsaimniecisko ekspertīzi, saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem. Projektu zinātnisko ekspertīzi veic Latvijas Zinātnes padomes eksperti.

37.pants. Valsts pārvaldes institūcijas pasūtītie pētījumi

Valsts pārvaldes institūcijas pasūtītie pētījumi ir iepirkums valsts vajadzībām, kura mērķis ir ar zinātniskās pētniecības palīdzību veicināt nozares attīstību un konkrētu problēmu risināšanu attiecīgās valsts pārvaldes institūcijas kompetences jomā. Valsts pārvaldes institūcija šādus pētījumus pasūta konkursa kārtībā sava budžeta ietvaros.

37.¹pants. Valsts zinātniskā institūta, valsts augstskolas vai valsts augstskolas zinātniskā institūta zinātnisko darbinieku atlīdzība

(1) Valsts zinātniskā institūta, valsts augstskolas vai valsts augstskolas zinātniskā institūta zinātnisko darbinieku atlīdzību nosaka:

1) zinātniskajiem darbiniekiem, kuri ieņem akadēmiskos amatus, — saskaņā ar normatīvajiem aktiem par bāzes finansējuma piešķiršanas kārtību, kā arī no valsts vai valsts augstskolas zinātniskā institūta noslēgto līgumu īstenošanai iegūtajiem finanšu līdzekļiem, tās apmēru paredzot atbilstoši zinātniskā institūta iekšējai darba samaksas kārtībai;

2) zinātniskajiem darbiniekiem, kuri neieņem akadēmiskos amatus, — saskaņā ar Valsts un

pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumu, ievērojot tajā noteiktos gadījumus, kad minētā likuma normas var nepiemērot, saskaņā ar normatīvajiem aktiem par bāzes finansējuma piešķiršanas kārtību, kā arī no valsts vai valsts augstskolas zinātniskā institūta noslēgto līgumu īstenošanai iegūtajiem finanšu līdzekļiem, tās apmēru paredzot atbilstoši zinātniskā institūta iekšējai darba samaksas kārtībai.

(2) No valsts budžeta, Eiropas Savienības un ārvalstu finanšu atbalsta līdzekļiem finansēto pētījumu projektu īstenošanai izmantotā laika un paveiktā darba uzskaites sistēmu nosaka Ministru kabinets.

(04.03.2010. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.04.2010. likumu, kas stājas spēkā 30.04.2010.)

37.² pants. Ārvalstu pētnieku piedalīšanās zinātnisko institūciju īstenotajos zinātnisko pētījumu projektos

(1) Zinātnisko institūciju reģistrā reģistrēta zinātniskā institūcija ir tiesīga uzaicināt piedalīties tās īstenotajos zinātnisko pētījumu projektos ārzemnieku, kas nav Eiropas Savienības pilsonis, ja tam ir doktora zinātniskais grāds vai doktora zinātniskā grāda ieguvei nepieciešamais augstākās izglītības grāds (turpmāk šajā pantā — ārvalsts pētnieks). Šādā gadījumā zinātniskā institūcija slēdz ar ārvalsts pētnieku darba līgumu, kurā tiek paredzēti pētījuma projekta īstenošanas nosacījumi. Darba līgumu paraksta zinātniskās institūcijas pilnvarota persona un ārvalsts pētnieks. Darba līgums tiek slēgts uz zinātniskā pētījuma projekta īstenošanas termiņu un nevar pārsniegt ārvalsts pētniekam izsniegtās termiņuzturēšanās atļaujas derīguma termiņu. Darba līgums izbeidzams, ja ārvalsts pētniekam Latvijā tiek atteikts atjaunot uzturēšanās atļauju vai arī tā tiek anulēta. Noteikumus, kurus zinātniskās institūcijas ievēro, noslēdzot un izbeidzot darba līgumus ar ārvalstu pētniekiem, nosaka Ministru kabinets.

(2) Ārvalsts pētnieka ceļa izdevumus sedz zinātniskā institūcija, kuras īstenotajā zinātniskajā projektā ārvalsts pētnieks piedalās.

(3) Ārvalsts pētnieka ģimenes locekļu tiesības uzturēties Latvijā nosaka Imigrācijas likums.

(21.06.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 20.07.2007.)

38.pants. Zinātniskās darbības bāzes finansējums

(1) Zinātniskajām institūcijām bāzes finansējumu piešķir dibinātājs. Bāzes finansējumu valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem, kuri reģistrēti zinātnisko institūciju reģistrā, piešķir Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(2) Zinātnisko institūciju bāzes finansējumu veido līdzekļi:

1) zinātnisko institūciju uzturēšanai (būvju un iekārtu uzturēšanai, komunālo pakalpojumu apmaksai, administratīvā, tehniskā un apkalpojošā personāla darba samaksai);

2) dibinātāja noteikto zinātnisko pētījumu veikšanā iesaistītā zinātniskā personāla atlīdzībai;

3) zinātnisko institūciju reģistrā reģistrēto valsts zinātnisko institūtu, valsts augstskolu un valsts augstskolu zinātnisko institūtu attīstībai šo institūciju darbības stratēģijā noteikto mērķu sasniegšanai. Zinātniskās institūcijas darbības stratēģiju apstiprina attiecīgā nozares ministrija.

(3) Zinātniskajiem institūtiem, kuri saņem bāzes finansējumu, ik pēc sešiem gadiem jāsaņem to darbības starptautiskais vērtējums.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.06.2007., 16.06.2009. un 04.03.2010. likumu, kas stājas spēkā 07.04.2010.)

39.pants. Zinātniskās institūcijas grāmatvedības uzskaitē un konti

(1) Zinātniskā institūcija veic grāmatvedības uzskaiti, atver kontus un rīkojas ar tiem normatīvajos

aktos noteiktajā kārtībā.

(2) Zinātniskais institūts — atvasināta publiska persona — un valsts augstskola, kurai ir atvasinātas publiskas personas statuss, Valsts kasē atver norēķinu kontu, kurā attiecīgā ministrija atbilstoši valsts budžeta apropriācijai ieskaita bāzes finansējuma līdzekļus saskaņā ar šā likuma 38.pantu, kā arī veic atbilstošo izdevumu apmaksu no šā konta.

(3) Komersantu piešķirtos finanšu līdzekļus konkrētu pasūtījuma projektu īstenošanai un citus pašu ieņēmumus zinātniskais institūts — atvasināta publiska persona — un valsts augstskola, kurai ir atvasinātas publiskas personas statuss, var saņemt kredītiestādes kontā. Atbilstošo izdevumu apmaksu tiek veikta no šā konta.

(4) Gada beigās zinātniskā institūta — atvasinātas publiskas — vai valsts augstskolas, kurai ir atvasinātas publiskas personas statuss, kontā atlikušie līdzekļi no šo institūciju zinātniskās darbības ieņēmumiem, ja tie nepārsniedz gada laikā faktiski saņemto līdzekļu apjomu, paliek institūcijas rīcībā un tiek izlietoti nākamajā gadā. Šis noteikums neattiecas uz minēto institūciju bāzes finansējumu.

(5) Konkursa kārtībā iegūto valsts un starptautisko zinātnisko pētījumu projektu un programmu finansējumu zinātniskais institūts vai valsts augstskola, kurai ir atvasinātas publiskas personas statuss, saņem Valsts kases norēķinu kontā, kā arī veic atbilstošo izdevumu apmaksu no šā konta.

(21.06.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 20.07.2007.)

39.¹ pants. Valsts zinātniskās institūcijas tiesības uz valsts intelektuālā īpašuma izmantošanu

Valsts zinātniskajai institūcijai ir tiesības izmantot intelektuālo īpašumu, kas radīts valsts budžeta finansētas zinātniskās darbības rezultātā. Ministru kabinets nosaka šā īpašuma izmantošanas kārtību un nosacījumus valsts zinātniskajā institūcijā, ievērojot intelektuālo īpašumu regulējošo normatīvo aktu noteikumus.

(04.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 07.04.2010.)

40.pants. Zinātnisko institūciju reģistrā reģistrētā zinātniskā institūta gada publiskais pārskats

(1) Zinātnisko institūciju reģistrā reģistrētais zinātniskais institūts sagatavo gada publisko pārskatu un ne vēlāk kā piecus mēnešus pēc kārtējā pārskata gada beigām iesniedz to Izglītības un zinātnes ministrijai un attiecīgās nozares ministrijai, kā arī ievieto savā mājas lapā internetā.

(2) Pārskatā iekļaujamo informāciju nosaka Ministru kabinets.

Pārejas noteikumi

1. Ar šā likuma spēkā stāšanos spēku zaudē likums "Par zinātnisko darbību" (Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs, 1992, 46./47./48.nr.; Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1996, 15.nr.; 1998, 13.nr.; 2001, 12.nr.; 2003, 12., 15.nr.).

2.Laiks, kurā persona (uz kuru attiecas šajā likumā noteiktie ierobežojumi) atrodas vēlēta amatā vai vēlētas koleģiālas institūcijas sastāvā, skaitāms no ievēlēšanas dienas.

3. Sešu mēnešu laikā no šā likuma spēkā stāšanās dienas Ministru kabinets izdod šajā likumā minētos normatīvos aktus. Līdz attiecīgo normatīvo aktu spēkā stāšanās dienai piemērojami uz likuma "Par zinātnisko darbību" pamata izdotie Ministru kabineta noteikumi, ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu, bet ne ilgāk kā sešus mēnešus no šā likuma spēkā stāšanās dienas.

4. Gada laikā no šā likuma spēkā stāšanās dienas valsts bezpeļņas zinātniskie uzņēmumi (uzņēmējsabiedrības) reorganizējami atbilstoši Komerclikuma spēkā stāšanās kārtības likuma

noteikumiem.

5. Ikgadējais kopējais valsts un privātpersonu finansējuma apjoms zinātniskajai darbībai — 3 procenti no iekšzemes kopprodukta — sasniedzams līdz 2010.gadam.

6. Šā likuma 1.panta 7.punkta otrā teikuma noteikums attiecībā uz lauksaimniecības nozares zinātniskajām institūcijām stājas spēkā 2010.gada 1.janvārī.

7. Šā likuma 33.panta pirmā daļa stājas spēkā 2006.gada 1.janvārī.

8. Šā likuma 21.² panta sestajā daļā minētie valsts zinātniskie institūti ir valsts zinātnisko institūtu — valsts aģentūru "Elektronikas un datorzinātņu institūts", "Fizikālās enerģētikas institūts", "Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs", "Latvijas Hidroekoloģijas institūts", "Latvijas Organiskās sintēzes institūts", "Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūts", "Latvijas Valsts augļkopības institūts", "Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūts", "Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava"", "Valsts Priekuļu laukaugu selekcijas institūts" un "Valsts Stendes graudaugu selekcijas institūts" tiesību un pienākumu pārņēmēji.

(21.06.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 20.07.2007.)

9. Šā likuma 21.² panta sestajā daļā minēto zinātnisko institūtu — atvasinātu publisku personu — lēmēj institūcijas ir attiecīgo pārveidoto zinātnisko institūtu — valsts aģentūru zinātniskās padomes, kas ievēlētas laikā līdz 2007.gada 6.janvārim un darbojas līdz tām noteiktā pilnvaru termiņa beigām.

(21.06.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 20.07.2007.)

10. Šā likuma 12.panta otrajā daļā noteiktais neattiecas uz personām, kurām piešķirts Goda doktora grāds un kuras ieguvušas habilitētā doktora tiesības, pamatojoties uz Ministru padomes 1991.gada 4.oktobra lēmumu Nr.262 "Par Nolikumu par zinātnisko grādu piešķiršanu".

(21.06.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 20.07.2007.)

11. Personas, kas līdz 2007.gada 19.jūlijam ievēlētas vadošā pētnieka, pētnieka vai zinātniskā asistenta amatā bez termiņa nosacījumiem, tiek uzskatītas par ievēlētām uz sešiem gadiem, skaitot no 2007.gada 20.jūlija.

(21.06.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 20.07.2007.)

12. Saskaņā ar šo likumu valsts un pašvaldību institūcijās noteikto atlīdzību (darba samaksu, prēmijas, naudas balvas, pabalstus u.c.) 2009.gadā nosaka atbilstoši likumam "Par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzību 2009.gadā".

(12.12.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

13. Grozījumi šā likuma 38.panta otrajā daļā attiecībā uz papildināšanu ar 3.punktu stājas spēkā 2010.gada 1.janvārī.

(16.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

14. Zinātnisko institūciju reģistrā reģistrētie valsts zinātniskie institūti, valsts augstskolas un valsts augstskolu zinātniskie institūti līdz 2009.gada 31.oktobrim izstrādā un iesniedz apstiprināšanai attiecīgajā nozares ministrijā zinātniskās institūcijas darbības stratēģiju.

(16.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

15. Šā likuma 12.¹ pants stājas spēkā 2010.gada 1.jūlijā. Ministru kabinets līdz 2010.gada 30.jūnijam izdod šā likuma 12.¹ panta ceturtajā daļā paredzētos Ministru kabineta noteikumus.

(04.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 07.04.2010.)

16. Šā likuma 10.panta piektā daļa zaudē spēku ar 2011.gada 1.janvāri.

(04.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 07.04.2010.)

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvu

(21.06.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 20.07.2007.)

Likumā iekļautas tiesību normas, kas izriet no Padomes 2005.gada 12.oktobra direktīvas 2005/71/EK par īpašu procedūru trešo valstu valsts piederīgo uzņemšanai zinātniskās pētniecības nolūkos.

Likums Saeimā pieņemts 2005.gada 14.aprīlī.

Valsts prezidente V.Vīķe-Freiberga

Rīgā 2005.gada 5.maijā